

UL LEVR-GODELL DIWAR-BENN AN ADENKORFADUR

Kavout a reer e gwerzh e São Paulo ul levr e saozneg diwar-benn an Adenkorfadur: "Have we lived before ? Do we live again ? Can we accept the hypnotic proof of reincarnation as set forth in the search for Bridey Murphy ? HERE ARE THE FACTS. YOU DECIDE.

REINCARNATION

the whole startling story

By Dewitt Miller

What is REINCARNATION ? ...how does it work ?" h.a., embannet gant Bantan Books, New York.

Daoust d'an aozer bezañ a-enep ar gredenn en Adenkorfadur - eñ a zo eus ar re a rank "gwelout evit krediñ" - eo eo dudius-tre e levr. Diskouez a ra deomp ar pezh a leverer a-du gant liesded ar buhezioù, ha da c'houde, ar pezh a zo, sanset, a-enep.

"An dud, eme an aozer (p.29), a grad en Adenkorfadur, er Stadoù Unanet, a zo da nebeutañ ur milion, hag an niver-se a zle bezañ o kreskiñ buan". A drugarez Doue !

War bajenn 41 o lennonp kement-mañ: "Many Catholic and Protestant church writers have approved the doctrine of rebirth, ranging from St. Augustine, St. Gregory and St. Francis of Assisi to the late Dean Inge of St. Paul's Cathedral in London and Cardinal Mercier of Belgium (who found that belief in reincarnation did not conflict with Catholic dogma)". Er bajenn 43 e skriv c'hoazh: "The early church embraced reincarnation until the Council of Constantinople in 553 A.D."

E-touez ar fedoù, prouet, a greñva ar gredenn en Adenkorfadur, menegomp an daou-mañ, tennet eus al levr:

Ur strollad touristed amerikan a zo o weladenniñ Palez an Alambra e Granada e miz eost 1935. Ur blenier a so ganto. E-touez an douristed-se ez eus ur plac'h, bremañ e karg en ur skol merc'hed eus Kalifornia, anavezet gant an aozer, Dewitt Miller. Kabiten ar "Guardia Civil", a zo o tiwall ar palez, un den ha n'eo ket troet d'ober van ouzh an douristed, a zeu aze, a ginnig ur gador d'ar plac'h hag a doull kaoz ganti diouzhtu o klask kaoz outi e saozneg. Hi a oar nebeud a spagneg ivez. Neuze e lavar dezhi: "Ne gavot netra amañ gwall gennet abaoe ar wech diwezhañ ez oc'h bet amañ, señora". Krediñ a ra d'an Amerikaner he c'hener ar c'habiten evit unan all bennak, hogen hemañ a bed anezhi da weladenniñ ar palez gantañ. Goude lavarout dezhi en doa graet Charlez pemp un nebeud kennoù, deut fall, er savadur ken kaer-se, e verz adarre ar c'habiten pa'z erruont er Sal Kibellañ: "emañ dres evel na oa p'edoc'h amañ". Strafulhet eo ar plac'h. Ur pennadig da c'houde ez en em gav an Amerikaner hag he blenier gant an douristed all e Sal ar C'hannaded hag ar c'habiten ouzh he lezel gant he c'henvroiz a lavar dezhi: "nemet er pezh a sell ouzh an arrebeuri, e kavot anezhi dres evel n'hoc'h eus he anavezet". Er porzh he deus c'hoant bras da derriñ ur bod mirt, hogen n'her gra ket dre na kav dezhi e vije saotrañ al lec'h. Ar c'habiten, nebeud da c'houde, a ginnig dezhi ur struj mirt, en ur lavaret: "an dra-mañ

Ar mab foran hag an hini all

(S. Lukas XV-11/32)

"Lavarout a reas (Jezuz) dezho c'hoazh: un den en devoe daou vab. Hag e lavaras ar yaouankañ anezho d'e dad: Tad, ro din al lodenn eus an tiegezh a zle dont din. Hag en a rannas an tiegezh etrezo o daou. Ha nepell da c'houde ez eas ar mab yaouankañ, oc'h ober ur pakad eus e holl draoù, d'ur vro estren, hag eno e tispignas e holl beadra, o ren ur vuhez fall. Hag ur wech l'en devoe dispignet pep tra, setu ma tegouezas er vro-se un naon vras hag e krogas da santout an dienez. En em dennañ a reas neuze alese hag en em lakaas gant un den eus an douar-se. Hemañ, evelato, a gasas anezhañ d'ur park dezhañ, da zivall ar Loc'h. Alañ en doa c'hoant da gargañ e gof gant mez. eus ar re a zebre ar moc'h; hogen den ne roe dezhañ. Betek ma welas sklaer hag a lavaras: NAG A ZEVEZHOURIEN A ZO O TI VA ZAD, O DEUS BARA FOURNUS, HA LE ALAÑ O VERVEL GANT AN NAON ! SEVEL A RIN, HAG EZ IN DA GLASK VA ZAD HAG E LAVARIN DEZHAÑ: TAD, PEC'HIÑ AL EUS GRAET OUZH AN NEÑV HA DIRAZOUT. N'OUN KEN DELLEZEK A VEZAÑ GALVET DA VAB; GRA OUZHIN EVEL EUS UNAN EUS DA ZEVEZHOURIEN. Sevel a reas neuze hag ez eas da glask e dad. Ha p'edo en o tont, pell c'hoazh, e voe gwelet gant e dad, a cholas teneraet a druez, hag o redek, e lakaas e zivrec'h en-dro d'e gouzoug evit e vristañ, hag e pokas dezhañ. Hag ar mab a lavaras dezhañ: tad, pec'hiñ an eus graet ouzh an neñv ha dirazout, n'oun ken dellezek a vezañ galvet da vab. Neuze e lavaras an tad d'e vevelien: tenrit buan e wiskamant gwellañ ha gwiskit-en dezhañ, ha lakait dezhañ ur bizour en e viz ha botoù en e dreid. Degasit ivez ul leue lart ha lazhit-en evit ma tebrimp ha ma vo plijadur. Rak ar mab-mañ din a oa narv ha deuet eo en-dro d'ar vuhez, kollet e oa ha kavet eo bet. Hag e krogjont da ober banvez. Hogen ar mab koshañ a oa er park, ha p'en em gavas tost ouzh ar gêr e klevas ar muzik hag ar c'haniri. Hag e c'halvas unan eus ar vevelien hag e c'houlennas outañ petra e oa kement-se. Hag hemañ a lavaras dezhañ: erru eo da vreur, ha da dad en deus lakaet lazhañ ul leue lart, rak distroet eo ac'h. Neuze ez eas droug emañ ha ne felle ket dezhañ mont en ti, hogen an tad a zeuas er-maez hag a c'houlennas outañ dont tre. En, koulzkoude, a roas ar respont-mañ d'e dad: kement a vloavezhioù a zo ma servijan ac'hanout hep dizentiañ morse ouzh da urzhioù ha nac'h eus ket roet din morse ur boc'hig bihan da ober banvez gant va nignoned. Hogen a-vec'h l'eo deut AL MAB-SE DIT, a zispignas kement en doa gant gisti, diouzhtu e lakas lazhañ ul leue lart evitañ. Neuze e lavaras dezhañ an tad: mab, te a zo bepred ganin, hag holl ar pezh a zo din a zo dit. Ret e oa koulzkoude e vije banvez ha plijadur rak ar breur-mañ dit a oa larv hag a zistroas d'ar vuhez; kollet e oa hag adkavet eo bet".

Setu livet deomp er genveridenn-mañ, war-bouez un nebeut hini-ennou, an denezh e wechall hag hini a vremañ. Daou vreur int: unan un tallig koshoc'h eget egile. Gwelomp petra a c'hoarvezas gant an hini yaouankañ, a c'houlennas ouzh e dad al lodenn a oa dezhañ. An tad a roas dezhañ e lodenn hag e lezas da vont kuit, da redek bro. Ar gen-

veriadenn a gont penaos ne badas ket pell e binvidigezh gant ar Lab yaouank; deskiñ a reas petra e oa kaout naon, o tiwall ar Loc'h, ken e reas e vennozh distreiñ da gaout e dad. Setu aze en un nebeut gerioù ar pezh a c'hoarvezas gant ar Lab foran. Gwelomp bremañ ar gentel a zo da dennañ alese. An tad, alañ, ne c'hell bezañ nemet Doue, evel just, hag ar mab yaouank un darn eus an denelezh. N'eo ket ur wech hepken e c'houlennas ar mab yaouank ouzh e dad e lod da vont da redek bro, hogen kant gwech, peup kant gwech, ha Marteze Luic'h, ha kel lies gwech e tistro war an douar e resev eus Doue ur c'horf yac'h ha graet mat, ha gwechoù all, war ar marc'had, arc'hant, poell, kened. Eus kement a draoù a resev eus Doue ne ra implij vat ebet evelato. Lavarout a ra ar genveriadenn ez eas d'an estrenvro, pell diouzh ti e dad, da lavarout /gant eo, pellaat a reas diouzh Doue, dre ar pec'hed. Eno e tispign e arc'hant ar gisti; ha neket e arc'hant hepken, e yec'hed ivez. E welout a reomp, en diwez, o tiwall ar moc'h. N'eus dizenor ebet o vezan o tiwall ar moc'h, pe loened all; ur vicher eo evel unan all; ar pezh a zo c'hoarvezet gantañ eo ez eo kouezhet e renk ar moc'h, ma n'eo ket izeloc'h, dre evañ ha debrin re, dre ober eus plijadurezhioù ar c'hig pal e vuhez. Marteze en deus graet gwasoc'h, o lakaat e boell hag e alpartiz da skrivañ pe da zresañ traoù izel, da gontañ speredoù all. Marteze en deus laeret pe lazhet. Hag ez eo kouezhet izel, ken izel L'en en stlej Marteze dre ar straedoù o c'houlenn an aluzenn, digempenn, barvek, leun a laou ha goloet e gorf a c'houlid, ken e vez donjer outañ. Merzomp e fell d'ar mab foran, araok distreiñ da di e dad, goulenn na vezo graet outañ evel eus unan eus devezhourien Doue pe, lavaret er c'hiz all, fellout a ra dezhañ goulenn labour ouzh Doue. Hogen ar genveriadenn a lavar edo o labourat. Ma ne blijje ket dezhañ an diwall Loc'h e c'helle kemeret ul labour all. El linemoù araok hon eus gwelet ivez e tlee bezañ kouezhet ken izel, kollet gantañ e yec'hed, na oa, sur awalc'h, hep nemeur a c'hoant da glask labour. Kement-mañ a lak ac'hanomp da gredin n'edo mui er bed-mañ. Ar paour kaez mab foran a oa en "tu all", er bed astrel, en ul lec'h teñval, yen, flarius, e-touez speredoù vil eveltañ, en ur ger, en "ifern", pe e yezh ar speredoù dienkorfet, en ul lec'h anvet "an treuzoù". Aze eo e teuas da welout sklaer, da gompren ne servij da netra dizenti ouzh lezennoù an Tad - rak dont a ra ar speredoù da skuizhañ en deñvalijenn hag er boan - , da welout pegen lat e vefe bezañ o labourat gant Doue. Hag e reas ur bedenn. Eo, ar pennad (skrivet bras) elec'h ma lavar "nag a zvezhourien a zo e ti va zad, o deus bara founnus", betek "sevel a reas neuze", a zo ur bedenn a-zevri elec'h ma lakaas e goustians e noar dirak Doue. Doue a glevas e bedenn, rak Doue ne zilez den ebet morse, zoken p'evañ en donañ eus an ifernioù, hag e kasas dezhañ ur spered a sklerijenn, pe meur a hini, da dennañ anezhañ eus an ifern ha d'e zegas d'ul lec'h a repu. Aze e voe graet war e dro gant kalz a garantez. Plijadur bras a vez en neñv pa zeu ur pec'her da skuizhañ en ifern ha pa zeu da c'houlenn labour ouzh Doue (diavezet er genveriadenn gant ar gerioù "distroet yac'h", d.l.e., "distroet gant memozhioù yac'h"). Evel ma lavare ur spered, ur wech, "plijadur ar speredoù uhel a zo goullonderiñ an ifernioù". En ti a repu-se e vo darbaret dezhañ e zistro war an douar. La'z eus deut furnez a-walc'h dezhañ e vo selaouet e ali ivez hag e vo lezet da zibab ar c'horf (gwiskamant) a zerec ar gwellañ outañ evit e "labour" war ar "greunenn". Klasket e vo dezhañ ur valla nevez, peurliesañ unan hag he deus dleoù en e genver hag a ranko kaout pasianted gantañ, rak an adenkorfadurezh en devo bremañ ne vo ket unan a blijadur hogen unan a "labour", un adenkorfadurezh da zasprenañ ar fazioù en deus graet betek bremañ.

Marteze ne c'hell ket adenkorfiañ diouzhtu. Ret eo studiañ e enkorfadurezh nevezh, peseurt dleoù ez eo gouest da baeañ, gant piv e vo lakaet war an douar, pe zilezo pe ne ray ket, ha na ra, gant piv.

An aliesañ ne c'hello ket adenkorfiñ diouzhtu dre ma ne chom netra ken gantañ - ar genveriadenn a lavar en doa debret e holl vadoù - nemet dle. Er bed astrel e vez dalc'het kontouriezh rik eus kement tra a reomp, ha ma ne chom netra gant an hini a zo ret dezhañ distreiñ war an douar, e ranko labourat un nebeut bloavezhioù evit resev bennozh ur c'horf nevez hag evit diazezañ start e vennozhioù nevez evit ma ne gouezho ket diouzhtu er rollac'h adarre kerkent ha ma vo war an douar. Ret e vo dezhañ rentañ servij er bed astrel evit ma c'hello kaout sikour d'e dro pa vevo en ur c'horf fetis.

M'en deus re a boan, evelato, e c'hell resev un adenkorfadur diouzhtu. Arabat disoñjal ez eo an adenkorfadur un divec'h d'an den dre an ankounac'h a zegas d'ar spered. Skanvoc'h eo a-wechoù d'ur spered bezañ amañ war an douar en ur c'horf paralyzeget eget bezañ er bed astrel kenverha-kenver gant e dorfedoù. Kement-se holl dre vadelezh Doue ouzh e grouadurioù.

Gwelomp bremañ petra eo ar mab all. Ar genveriadenn a lavar ez eo koshoc'h. Bevet en deus muioc'h. Marteze en deus kant pe daou c'hant enkorfadurezh muioc'h eget e vreur. Ablamour da se ez eo furoc'h. An destenn a lavar deomp ez eo sentus; ne zisent lorse ouzh urzhioù e dad. O lakaat kement-mañ da glotañ ouzh doare bevañ hor bro-ni ez eo ar mab-mañ an hini a ya d'an oferenn abred ha d'ar gousperoù. E vreur yaouankañ a ya d'an hini eizh eur (a zo berroc'h) hag a ya kentoc'h d'ar bal pe d'an ostaleri eget d'ar gousperoù. Ar mab sentus a ya da bourmen gant e vall; heuliañ a ra boazioù mat ar vro; mont a ra en tiez a bedenn hag e sko alies war e beultrin o lavarout "dre va faot, dre va faot, dre va brasañ faot", hag an holl dud a lavar dioutañ "setu ur paotr mat ha fur". E beamant, a-hend-all, a zo hennezh, tremen evel paotr mat ha fur dirak an dud, rak eus an Tad, evel ma klema e-unan, ne resev netra. Sentiñ a ra ouzh ar pezh a gred dezhañ a zo urzhioù Doue dre ma ne zere ken outañ ober evel e vreur yaouank. Dre skiant-prenet e oar ne gas an hent-se da netra vañ ebet. Gouzout a ra e ranker kemeret an hent strizh. Daoust dezhañ bezañ pignet uheloc'h eget e vreur e ra diouer dezhañ c'hoazh un dra a bouez: karantez ouzh an nesañ. Testenn an Aviel hen diskouez splann pa lak ar breur koshañ da goulz evel-heñ ouzh egile: "ar mab-se dit", elec'h lavarout "va breur". Sentus eo, hon eus lavaret, met ne sent nemet dre ma kav dezhañ en devo un dra bennak evit bezañ sentus.

Mat eo lavarout amañ un dra-bennak diwar-benn ar promesaoù. Ar promesaoù a zo evel pa rafe an dud ur marc'had gant Doue: "Roit va gwaz din en-dro hag ez in da bardon Kumengol war droad!". Kement-se, evel ma welomp dre ar genveriadenn-mañ, a zo faziet. Ar mab sentus a rae hag a sente, da gentañ, hag a c'houlenne da c'houde. Ar promesaoù a zo falloc'h, dre ma c'houlenner araok ober. N'eus forzh pensos, ne vez ket graet marc'had gant Doue. Doue a ro atav, ha n'eo ket ret goulenn outañ, nag araok, na da c'houde. An hini a ra un dra bennak evit bezañ gwelet gant an dud a resev e gopr diouzhtu. Kement oberenn vat a reer a rank bezañ graet dre garantez ouzh Doue.

Ar Speredegzh, dre ma'z a donoc'h e studi an Aviel eget an darn vrasañ eus ar relijionoù all, ha dre ma zispleg ar perak eus an traoù, a vir ouzh hec'h heulierien a gouezhañ e fazioù evel hini ar promesaoù. Ar sperederien, gwir eo, a c'hell faziañ evel ar re all pa reont ar garitez, o c'hortoz ur gopr bennak ouzh Doue, met ur fazi a zo ha ne reont ket: gortoz, er bed all, ul lec'h a repos. Ne c'hortozint biken resev ur gador pe ur gador-vrec'h er renk kentañ er pezh a anver baradoz, rak gouzout a reont n'eus ket kement-se. E ti an Tad ez eus labour ha neket repos hag evit bezañ barrek d'ober al labour-se eo e

Lod en em c'houlennno petra he deus ar Speredegzh da welout gant ar Brezhoneg. Bez he deus da welout rak ar Speredegzh, ouzhpenn bezañ relijion (d.l.e., un hent da zistreiñ an den da Zoue), a zo ivez Skiant ha Prederouriezh. Ar Speredegzh a lak ar relijion, ar skiant hag ar brederouriezh da gentoniañ. Evit ar Speredegzh, ma'z eus un diemglev bennak etre an tri skourr-se eus anaoudegezh nab-den a-zivout ur gudenn bennak, n'eo ket diskoulmet ar gudenn rak, o vezañ ma teu pep sklerijenn eus Doue, ar sklerijenn-se a rank bezañ an hevelep hini, dizalc'h eus ar pezh ma teu deomp dre ur skiantour, pe dre ur prederour pe dre un den a relijion.

Ar gerioù a zo stummoù da wiskañ mennozhioù. Er bed ar stummoù elec'h ma vevomp hon eus ezhomm peurliesañ eus gerioù (stummoù) evit diavezañ hor mennozhioù. Dre ma tisplegimp perzhioù hor spered, evelato, e c'hellimp en em gompren hep implij kement a c'herioù. Ar yugale ivez, en amzerioù kentañ ez eont d'ar skol, a zesk jediñ gant bizhierigoù, pe gant kraon, pe traoù all; bep un tannig e tilezont o bizhierigoù hag o c'hraon, hag e reont gant niveroù difetis, a ya o zalvoudegezh war vrasaat. E-keit, avat, ma ne c'hell ket an Douariz lenn an eil re e spered ar re all, eo hon dever mirout hor yezh e ratre rak ar yezh a gomzomp, evel ar c'horf lakaet e servij hor spered, a zo ur benveg roet deomp evit kas hon emdroadur war raok.

Ar yezhoù, bras pe vihan, o deus holl an hevelep diwezh, hag evel an dud, e steuz lod buanoc'h eget re all. Ma steuz ar yezhoù an eil war-lerc'h eben a zivar-c'horre an douar, n'int ket kollet evit se. An hini en devo komzet brezhoneg, da skouer, en ur mare bennak eus e vuhez, ne ankounac'hay biken ar yezh-se; mirout a ray en "tu all" e anaoudegezh eus ar yezh. Ar speredoù uhel a anavez kement yezh a gomzer war an douar. Ouzhpenn-se, kement tra a c'hoarvez en holl-ved a chom merket da viken en eter. Pa vo araketoc'h an douar e vo kavet "gwelerien" a c'hell, o kengreizennañ o spered war ur maen, da skouer, kontañ kement tra a zo c'hoarvezet dirak ar maen-se. Diwezhatoc'h c'hoazh e vo kavet ardivinkoù elektronek hag a c'hell adlavarout deomp divizoù bet distaget kantvedoù ha kantvedoù arak. N'eo nemet ur gudenn a baoter gwagennoù, a vezo diskoulmet gant an elektronerezh. Ne ehano ket aze arakaat ar skiant; un nebeut kantvedoù da c'houlde e vo gallet diskouez deomp ar gendivizourien o-unan. A-benn pemp kant vloaz ac'han, marteze, o devo an Douariz ardivinkoù elektronek a c'hell lint lakaat da adaptout gwagennoù-son bet kaset 2.500 vloaz arak, ha klevout, d.s. Jezuz Krist o prezeg evel m'hen greas pa oa war an douar. Diwezhatoc'h c'hoazh e c'hellint E welout ivez. "Ar vein a gomzo" a leverer an tu bennak er Skriturioù.

Mar deo ar ger ur gwiskamant d'ur mennozh, an doare da skrivañ ar ger a zo d'e dro ur gwiskamant d'ar ger, d.l.e., gwiskamant ur gwiskamant. An dra a nebeutan a dalvoudegezh eo eta en ur yezh. Eneblezh etre ar Vretoned a-zivout ar reizhskrivadur N'eo nemet dicuer a garantez etrezo ablanour da draoù all, en o zouez ar politikerezh.

Ar brezhoneg evel benveg d'ur skrivagner a zo diglok, dibarfed. N'eus douetañs ebet, evelato, e vo gwellaet gant an amzer dre vezañ implijet muioc'h. Ha bez e tleomp klemm ablanour ma kavomp disasterioù evit skrivañ ? Nann, tamm ebet, er c'hontrol. Evit stummañ hor reiz n'eus netra gwelloc'h rak se a red ac'hanomp da tisplegañ perzhioù hor spered evit ober kempouez da zibarfed ar yezh. Embregerezh mat-tre eo skrivañ e brezhoneg, dreist holl pa zalc'homp kont eus hor stad a spered divarvel, o kerzhet atav war-raok ha war zu'g an uhel. Jezuz a c'hell hor gervel warc'hoazh da vont da visioner en ur vro elec'h ma komzer ur yezh bennak e stad ar brezhoneg, pe wasoc'h, elec'h ma vo ret deomp implijout hon holl ijin evit kenteliañ tud ar vro-se. Evel just e rankimp bezañ diskouezet en arak ez oup barrek d'hen ober. Jezuz Krist a gouze arabeeg, a oa, a leverer, ur yezh hep nemeur a asterioù evit diavezañ traoù ar spered. Ar Mestr, gant gerioù anavezet

gant an holl, a lezas deomp priziusañ kentelioù a zo bet klevet bis-koazh war an douar. Evel-se e raimp-ni ur wech bennak ivez ("ar pezh a ran, c'houi hen gray ivez, ha nuioc'h c'hoazh", a lavare Jezuz Krist), ha mat eo deomp hen deskiñ ober adalek bremañ.

Hag o komz eus an Aviel, kounomp ar pezh a lavare Jezuz da Varta, c'hoar Maria (Lukas X-41-42) "Marta, Marta, gwall chalet out (gant traoù an ti), da c'hoar Maria he deus kemeret al lodenn wellañ, ha ne vo ket tennet diganti". E pep tra ez eus ul lodenn wellañ, hag ul lodenn all ha n'eo ket koulz. Selaou ouzh Jezuz o komz a oa al lodenn wellañ. Ar skrivagnerien o deus daou hent ivez dirazo: kontañ rimadelloù pe skrivañ traoù da uhelaat spered ar bobl. Reiñ magadur spered d'ar bobl a zo eus al lodenn wellañ. Rocomp al lodenn-se d'ar brezhoneg, ha ma teu da vad gantañ e vo amzerioù mat evit hor yezh. Piv oar zoken ma ne c'hellfemp ket seveniñ an dra-se koulz pe welloc'h eget yezhoù-zo, ha treuzplantañ e Breizh gwezenn an Aviel? Kement a sent hon eus bet na n'eo ket posubl ne vije ket trempet mat douar Breizh evit se. Er c'heñver-mañ eo mat ivez derc'hel souñ eus komzoù Jezuz Krist: "klaskit da gentañ Rouantelezh an Neñv, hag ar peurrest a vo roet deoc'h war ar marc'had".

Petra eo ar brezhoneg a garomp? Daoust hag ez eus anezhañ e gwirionez? Ar brezhoneg skrivet marteze. Evit ar brezhoneg komzet, avat, ez oun techet da grediñ ne deo ar brezhoneg a garomp nemet ur grouenn eus hor spered, pe ne deo, da nebeutañ, nemet ur yezh komzet gant un ni-verig bihan a dud: ni (da gentañ), hon tiegezh, hag un nebeut aaezeien. (komz a ran eus ar Vretoned o deus desket kalz pe nebeud ar brezhoneg). Pa'z eomp d'ur barrez all e kavomp brezhoneg dishenvel hag e kavomp ennañ atav un dra bennak ha ne blij ket deomp. Seul vui e pellaomp eus ar gêr, seul falloc'h ez a an traoù. Merzet em eus un dra evelato: n'eus forzh pegen fall e kav deomp e komz un den ar brezhoneg, plijout a ray deomp ar brezhoneg-se ma plij deomp an den. Lezenn ar garantez a c'hoari aze ivez. An eurvad an eus bet er c'heñver-se, pa oan yaouank, da zeskiñ ha da garout meur a vrezhoneg war un dro. Va zud ha va zud kozh ne ouient ket a c'halleg, ha pa veze bodet an holl er gêr e veze klevet aze brezhoneg Sant Alar, hini an Trehou, hini ar Faou hag hini Rosloc'han, ha me, gant ar baotred all eus va oad a zeske, er-maez, ur brezhoneg all. Ma fell deomp e vije karet hor brezhoneg, eta, eo ret deomp plijout d'ar re a zo en-dro deomp. Evit plijout d'ar re all n'eo ket ret din lavarout anañ petra hon eus da ober. Ar vugaligoù-skol hen goar.

Doae a gemen karout an nesañ. Karout an nesañ a zo ivez karout ar yezh a gomz. Ne c'hellomp ket eta, e doare ebet, kaout kas eus tud all en abeg d'ar yezh a gomzont. En ur vro gristen e rank bezañ anzavet d'an holl ar gwir da gomz o yezh. Ober brezel d'ar brezhoneg a zo digristen. Evel hor c'horf, a servij deomp da venveg en enkorfadurezh bre-mañ, ar brezhoneg a zo ivez ur benveg, eus un doare all, a zo ken ret-all deomp evit emdroadur hor spered. Tennañ ar benveg-se diganeomp a zo gwallañ ul lezenn natur.

E-touez an dud desket e Breizh-Izel e welomp daou rumad tud: ar re a gemer ar boan da zeskiñ lenn ha skrivañ brezhoneg, hag ar re a dremen dre an enkorfadurezh-mañ hep bezañ gouest zoken da lenn ur frazenn e brezhoneg aes. Ar re gentañ a zo endroetoc'h eget ar re-mañ. Diskouez a reont kaout nuioc'h a garantez ouzh ar vro elec'h ma'z int bet lakaet da vevañ gant Doue. Endroetoc'h int dre ma ne gilont ket rak ar strivadennoù a zo ret ober evit kas da benn ur seurt studi. Endroetoc'h int c'hoazh dre ma santont ez int deuet war an douar evit un dra bennak - ha n'eo ket evit bevañ evel an dud voutin - ha lod eus an dra-bennak-se, a welont diouzhtu, eo sikour da zerc'hel bev ar yezh deut dezho dre o zadoù kozh hag a zo gouest da seveniñ he c'hefridi evel n'eus forzh pe yezh all. Endroetoc'h int, er fin, dre ma'z int kizidikoc'h eget ar re all ouzh an direizhded a reer e-keñver ar brezhoneg.

Karantez ar Vretoned ouzh yezhoù all, evel karantez estrenien ouzh ar brezhoneg a c'hell bezañ displeget dre an adenkorfadur. Drezañ ivez e c'heller displegañ an aester da zeskiñ yezh-mañ-yezh.

São Paulo, Eost 1958